

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗАПОШЉАВАЊА
ГРАДА ВАЉЕВА ЗА 2019. ГОДИНУ**

Члан 1.

Доноси се Локални акциони план запошљавања града Ваљева за 2019. годину.

Члан 2.

Локални акциони план запошљавања града Ваљева за 2019. годину објавити у “Службеном гласнику града Ваљева”.

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗАПОШЉАВАЊА ГРАДА ВАЉЕВА ЗА 2019. ГОДИНУ

I УВОД

Локални акциони план запошљавања Град Ваљево за 2019. годину (у даљем тексту: ЛАПЗ) представља основни инструмент спровођења активне политике запошљавања у 2019. години на територији коју покрива град Ваљево. У складу са Законом запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС“, БР. 36/09, 88/10, 38/15, 113/17, 113/17 - други закон) њиме се дефинишу приоритети и циљеви политике запошљавања у 2019. години и утврђују програми и мере који ће се реализовати у 2019. години на територији Града Ваљева, како би се достигли циљеви и постигло одрживо повећање запослености.

Национални акциони план запошљавања за 2019. годину (у даљем тексту: НАПЗ), представља основни инструмент за спровођење активне политике запошљавања, којим се дефинишу циљеви и приоритети и утврђују програми и мере политике запошљавања који ће се реализовати у току 2019. године, тј., операционализацију Националне стратегије запошљавања у Републици Србији за период 2011.– 2020. године („Службени гласник РС“, број 37/11), а у изради овог документа и дефинисању циљева и приоритета политике запошљавања учествовали су социјални партнери, релевантне институције и остале заинтересоване стране.

Правни основ за доношење ЛАПЗ-а садржан је у члану 20. став 1. тачка 1., члану 32. став 1. тачка 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 129/2007, 83/2014 – други закон, 101/2016 - други закон и 47/2018) и члану 17. став 1. тачка 1. и члану 35. став 1. тачка 4. Статута града Ваљева („Службени гласник града Ваљева“, број 1/17 пречишћен текст).

Чланом 20. став 1. тачка 1. Закона о локалној самоуправи прописано је да општина доноси програме развоја.

Чланом 32. став 1. тачка 4. Закона о локалној самоуправи прописано је да Скупштина општине, у складу са законом доноси програм развоја општине и појединих делатности.

Чланом 66. став 3. истог закона прописано је да се одредбе овог закона које се односе на скупштину општине примењују на градску скупштину.

Чланом 17. став 1. тачка 1. Статута града Ваљева прописано је да и град доноси програме развоја

Чланом 35. став 1. тачка 4. Статута града Ваљева прописано је да Скупштина града у складу са законом доноси Програм развоја града и појединих делатности.

Општи циљ ЛАПЗ-а је повећање запослености и то кроз:

1. **Стручну праксу** – програм подразумева оспособљавање незапосленог за самосталан рад у струци за коју је стекао одговарајуће образовање, ради обављања приправничког стажа, односно стицања услова за полагање стручног испита, када је то законом, односно правилником предвиђено као посебан услов за самосталан рад у струци, без заснивања радног односа и то за лица са најмање средњим образовањем, без обзира на године живота.
2. **Јавне радове** – за радно ангажовање незапослених лица са евиденције Националне службе за запошљавање - Филијале Ваљево и подразумева спровођење активности које предузима послодавац - извођач јавног рада, а које имају за циљ остварење одређеног друштвеног интереса.
3. Субвенција за запошљавање незапослених лица на **новоотвореним радним местима** подразумева финансијски подстицај у једнократном износу послодавцима (из приватног сектора). Реализација програма се прати 12 месеци.
4. **Субвенције за samozapošljavanje** незапослено лице може да оствари под условом да је: пријављено на евиденцију незапослених Националне службе, завршило обуку за развој предузетништва по плану и програму обуке у организацији Националне службе или друге одговарајуће организације.

(Извор: НАПЗ за 2019. годину)

Економска активност током 2018. године је бележила значајан раст. Према пројекцији Министарства финансија очекивани међугодишњи раст БДП у 2018. години је 4,2%. Расту БДП допринели су раст грађевинарства и услужног сектора, пољопривредне производње која је значајно већа од прошлости и стабилно повећање индустрије.

У првих девет месеци 2018. године укупна индустрија бележи раст физичког обима од 2,3%. Најзначајнији је утицај прерађивачке индустрије, која је међугодишње произвела за 2,7% више и тиме дала допринос стопи раста укупне индустрије од 1,9 п.п. У 19 од 24 делатности прерађивачке индустрије регистрована су позитивна кретања. По најснажнијем позитивном утицају издваја се нафтна индустрија и производња основних метала. Убрзање машинске индустрије стимулирано је већом тражњом за инвестиционим добрима, док је већа производња грађевинског материјала, детерминисана убрзањем грађевинских радова.

Очекује се да ће у 2018. години извоз остварити раст од 9,2%, али ће, услед повећаних потреба привреде за репроматеријалом као и средствима за рад, бити праћен повећаним увозом за 9,8%. Оваква динамика спољнотрговинске размене ће за последицу имати благо негативан допринос нето извоза на укупну стопу привредног раста. То ће довести и до благог погоршања дефицита текућег рачуна платног биланса, али овај дефицит је и даље у потпуности покривен страним директним инвестицијама, које ће у 2018. години остварити раст за око 9% и достићи износ од 2,6 млрд евра.

Прилив страних директних инвестиција се континуирано повећава и обезбеђује пуну покривеност дефицита текућег рачуна платног биланса. Највећим делом стране директне инвестиције су реализоване у делатностима

прерађивачке индустрије које производе размењива добра, као и у услугама које су оријентисане ка иностранству, што повољно утиче на односе спољнотрговинске размене.

Уместо планираног дефицита буџета, очекује се суфицит од 0,6% БДП. 2018. година ће бити друга година заредом са позитивним фискалним резултатом, што је потврда успешности спроведене консолидације и очувања фискалне дисциплине. Последице оваквог фискалног резултата, брзина смањења учешћа јавног дуга у БДП је већа од пројектоване, па се приближавање нивоу од 50% БДП очекује 2019. године.

Основна оријентација креатора економских мера јесте јачање успостављеног модела раста који почива на повећању инвестиција и извоза. Подстицајне мере за привлачење страних директних инвестиција имају за циљ даље подизање атрактивности оних делатности које продукују размењива добра, како би се убрзао раст извоза и смањиле регионалне неједнакости. Такође, Република Србија је фокусирана на смањење друштвених неједнакости, обезбеђење инклузивности привредног раста и креирање амбијента социјалне кохезије.

У периоду од 2016. године закључно са октобром 2018. године потписано је укупно 64 Уговора о додели подстицаја¹ а реализацијом ових пројеката отвориће се најмање 31.090 радних места, од чега највише у областима: Производња електричне опреме, Производња моторних возила, приколица и полуприколица, Поправка и монтажа машина и опреме, Производња производа од гуме и пластике, са укупно 18.366 радних места. Према степену развијености јединица локалне самоуправе утврђеним у складу са посебним прописом Владе, од укупно 64 инвестициона пројеката, 22 се реализује у јединицима

¹ Подаци Министарства привреде

локалне самоуправе које припадају првој групи развијености (изнад републичког просека), 20 у јединицима локалне самоуправе које припадају другој групи (у распону од 80% до 100% републичког просека), 14 у јединицима локалне самоуправе које припадају трећој групи (у распону од 60% до 80% републичког просека), 4 у јединицима локалне самоуправе које припадају четвртој групи (степен развијености испод 60% републичког просека) и 4 у девастираним подручјима (степен развијености испод 50% републичког просека).

На основу евиденција Централног регистра обавезног социјалног осигурања и Статистичког пословног регистра, на крају трећег квартала 2018. године² укупан број запослених у Републици Србији је износио 2.146.842 лица. Од укупног броја, 1.699.260 запослено је у правним лицима, 370.016 представљају предузетници, лица запослена код њих и лица која самостално обављају делатност, а 77.566 лица представљају регистровани индивидуални пољопривредници.

Укрштањем података о броју новозапослених по секторима делатности и реалним стопама раста, уочено је да кретање запослености не прати раст сектора. Сезонска компонента донекле је изражена у броју новозапослених у сектору Грађевинарства. И даље у запошљавању доминирају традиционални сектори као што су Прерађивачка индустрија, рударство и остала индустрија и Трговина на велико и мало, саобраћај и складиштење и услуге смештаја и исхране, док примат у расту БДВ сектора преузимају сектори попут Информисања и комуникација и Финансијских делатности и делатности осигурања. Раст ових сектора треба посматрати као потенцијал за додатни раст запослености³.

Пројекције за 2019-2021. годину⁴

Напори Републике Србије су усмерени на интензивирање реформских процеса, како би се обезбедио континуитет побољшања привредног окружења, напретка на међународним листама конкурентности и даљег подизања кредитног рејтинга земље. Препозната је неопходност проналажења нових извора раста, па су иновације, истраживање и развој, обновљиви извори енергије и еко инвестиције у сталном фокусу приликом дефинисања будућих активности.

Кретања основних макроекономских агрегата и индикатора за Републику Србију у периоду 2019-2021. године пројектована су на основу актуелних економских показатеља и изгледа за Републику Србију и међународно окружење, као и на основу процене ефеката планираних мера економске политике. У обзир су узети и успостављена фискална стабилност и кретања реалног сектора, ојачана

позиција земље и растући прилив страних директних инвестиција. Поред тога, започете реформе и планирана системска унапређења привредног амбијента идентификовани су као извори могућег додатног раста.

Очекује се да ће у 2019. години инвестиције бити веће за 5,6%. Инвестиције ће бити друга по значају компонента у погледу позитивног доприноса расту, што је веома важно са становишта његове одрживости.

Диверзификација страних директних инвестиција по индустријским и услужним делатностима, подржана значајно већом производњом сектора пољопривреде у 2018. години, резултираће бржим растом извоза (9,5%) од раста увоза (8,2%). Оваква кретања ће резултирати благо позитивним доприносом нето извоза расту БДП, што ће уз побољшане односе размене довести до смањења дефицита текућег рачуна платног биланса на 5,0% БДП.

Привредни раст и добар фискални резултат, са успостављеном фискалном дисциплином и значајно ојачаним кредибилитетом Републике Србије код инвеститора, уз повољније услове задуживања на међународном финансијском тржишту, обезбедиће наставак убрзаног темпа смањења учешћа спољног и јавног дуга у БДП.

У периоду 2019-2021. године очекује се наставак раста директних страних инвестиција (просечан годишњи прилив од 2,7 млрд евра), а који ће допринети отварању нових радних места. Поред тога, стране директне инвестиције које су до сада привучене поштриће унутрашњу конкурентску активност и утицати на ефикасност домаћих произвођача, док са друге стране треба да активирају нове канале продаје и отворе нове тржишне нише. Такође, конкретним мерама се уклањају баријере и ослобађају ресурси за убрзано инвестирање домаћих произвођача, стимулише се сваки вид домаће инвентивности и проактивности.

Посматрано на страни понуде, услужни сектор и индустрија ће задржати улогу доминантних извора раста. Позитиван допринос ће доћи и од очуваног динамичног раста грађевинске активности, док код пољопривредне производње након пада у 2019. години, очекује се скроман раст у 2020. и 2021. години.

На тржишту рада се у средњорочном периоду очекује наставак повољних кретања која ће се пре свега огледати у снажнијем расту просечних зарада и достизању једноцифрене стопе незапослености. Интензивираним радом инспекцијских служби, након унапређене радне легислативе и усвојених мера у правцу пореског растеређења рада, наставиће се смањење броја запослених у сивој зони и њихово превођење у контингент формално запослених. Овим ће услови рада, у погледу права и осигурања радника, бити унапређени, а позитиван ефекат ће се одразити и на приходе буџета.

На крају средњорочног периода очекују се ефекти комплексних реформи образовног система и адекватан одговор на потребе привреде, док ће се мерама активне политике запошљавања, првенствено обукама за потребе тржишта рада и подршком

² Републички завод за статистику

³ Анализа кретања запослености према секторима делатности

⁴ Припремљено на основу података из Фискалне стратегије за 2019. годину са пројекцијама за 2020 - 2021. годину

1. Оквир макроекономске политике и структурних реформи⁵

Фокус економске и фискалне политике у наредном средњорочном периоду усмерен је на остварење следећих циљева:

- 1) одржавање макроекономске стабилности уз даље смањење јавног дуга и његово враћање у одрживе оквире;
- 2) наставак примене структурних реформи, посебно у домену јавних предузећа, као и подизање ефикасности јавног сектора.

Влада ће активним мерама у наредном трогодишњем периоду наставити са унапређивањем пословног амбијента. Успостављен је модел раста који се заснива на повећању инвестиција и извоза, а посебне подстицајне мере биће реализоване и од стране Министарства привреде са циљем даљег развоја привреде и равномерног регионалног развоја. Дугорочну одрживост раста треба додатно да подрже комплексни и свеобухватни реформски процеси, које ће Влада наставити да спроводи, како би се отклониле постојеће баријере и ризици. Тиме се стимулише приватна иницијатива, буди предузетништво и иновативност и афирмише развој заснован на знању и технолошком напретку, што ће у крајњој линији допринети отварању нових радних места и смањењу незапослености.

Реализација постављених циљева Владе допринеће повећању животног стандарда становништва и успостављању одрживог, паметног и инклузивног раста, који подразумева подстицање конкурентности и ефикаснију употребу ресурса, развој економије заснован на знању и иновацијама уз бољу партиципацију на тржишту рада, смањење сиромаштва и социјалну кохезију.

2. Трендови на тржишту рада

Ситуација на тржишту рада Републике Србије, сагледана је кроз податке Анкете о радној снази за II квартал 2018. године, објављене 31. августа 2018. године.

Табела 1. Кретање основних индикатора тржишта рада, становништво старости 15+

Старосна категорија 15+ (у %)	2016. просек	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.	IV квартал 2017.	2017. просек	I квартал 2018.	II квартал 2018.
Стопа активности	53,3	51,8	54,5	55,3	54,2	54,0	52,9	55,2
Стопа запослености	45,2	44,2	48,1	48,2	46,3	46,7	45,1	48,6
Стопа незапослености	15,3	14,6	11,8	12,9	14,7	13,5	14,8	11,9
Стопа неактивности	46,7	48,2	45,5	44,7	45,8	46,0	47,1	44,8

Извор: АРС, РЗС

Стопа активности становништва старости 15 и више година у II кварталу 2018. године износила је 55,2% и у односу II квартал 2017. године (54,5%) повећана је за 0,7 процентних поена (п.п.).

Стопа запослености становништва старости 15 и више година у II кварталу 2018. године износила је 48,6% и у поређењу са II кварталом 2017. године (48,1%) повећана је за 0,5 п.п.

Стопа незапослености становништва старости 15 и више година у II кварталу 2018. године износила је 11,9% и у односу II квартал 2017. године (11,8%) повећана је за 0,1 п.п.

Табела 2. Структура становништва старости 15+

Старосна категорија 15+ (у хиљадама)	2016. просек	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.	IV квартал 2017.	2017. просек	I квартал 2018.	II квартал 2018.
Укупно	6.017,6	5.995,3	5.988,2	5.981,2	5.974,2	5.984,7	5.967,1	5.959,2
Активно становништво	3.208,8	3.105,0	3.265,0	3.310,1	3.239,2	3.229,8	3.157,0	3.288,3
Запослена лица	2.719,4	2.652,2	2.881,0	2.881,9	2.763,6	2.794,7	2.688,3	2.896,8
Незапослена лица	489,4	452,8	384,1	428,2	475,6	435,2	468,7	391,6
Неактивно становништво	2.808,8	2.890,2	2.723,2	2.671,1	2.735,0	2.754,9	2.810,2	2.670,9

Извор: АРС, РЗС

⁵ Фискална стратегија за 2016. годину са пројекцијама за 2017. и 2018. годину

Број запослених у II кварталу 2018. године износио је око 2.896.800 и у односу на исти период претходне године повећан је за око 15.800 лица.

Број незапослених у II кварталу 2018. године износио је око 391.600 лица и у односу на исти период претходне године повећан је за око 7.500 лица.

Табела 3. Кретање основних индикатора тржишта рада, становништво 15-64

Старосна категорија 15-64 (у %)	2016. просек	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.	IV квартал 2017.	2017. просек	I квартал 2018.	II квартал 2018.
Стопа активности	65,6	64,0	67,0	68,4	67,4	66,7	65,8	68,5
Стопа запослености	55,2	54,3	58,8	59,2	57,1	57,4	55,6	60,0
Стопа незапослености	15,9	15,2	12,3	13,5	15,3	14,1	15,5	12,5
Стопа неактивности	34,4	36,0	33,0	31,6	32,6	33,3	34,2	31,5

Извор: АРС, РЗС

Стопа запослености становништва старости 15 до 64 године у II кварталу 2018. године је износила 60,0% и повећана је у односу на II квартал 2017. године за 1,2 п.п.

Стопа незапослености становништва старости 15 до 64 године у II кварталу 2018. године је износила 12,5% и у односу на II квартал 2017. године (12,3%) повећана је за 0,2 п.п.

3. Регионални аспект индикатора тржишта рада

У односу на II квартал 2017. године, на нивоу укупне популације није дошло до статистички значајне промене у броју запослених и незапослених, што се не може рећи и за регионални ниво. У Београдском региону и Региону Војводине је у наведеном периоду дошло до раста запослености (за 28.200 и 6.700 респективно) уз истовремено смањење незапослености, док је ситуација била потпуно другачија у преостала два региона – Региону Јужне и Источне Србије и Региону Шумадије и Западне Србије, где је у истом периоду запосленост опала, а незапосленост порасла.

У II кварталу 2018. године највећа стопа активности била је у Београдском региону (57,2%) и у

Региону Шумадије и Западне Србије (56,2%). У Региону Јужне и Источне Србије ова стопа износила је 53,7%, док је најнижу вредност имала у Региону Војводине (53,5%). У II кварталу 2018. године највећа стопа запослености била је у Београдском региону (51,5%) и у Региону Шумадије и Западне Србије (49,1%). У Региону Војводине ова стопа износила је 48,1%, а најнижу вредност имала је у Региону Јужне и Источне Србије (45,3%). Стопа незапослености је била највећа у Региону Јужне и Источне Србије (15,6%). У Региону Шумадије и Западне Србије она је износила 12,6%, а у Београдском региону 10,1%. Стопа незапослености забележила је најмању вредност у Региону Војводине (10,0%).

4. Положај жена на тржишту рада

Незапосленост жена у Републици Србији израженија је од незапослености мушкараца.

Табела 4. Основни индикатори тржишта рада према полу, за становништво радног узраста (15-64) и становништво старије од 15 година

Старосна категорија 15+	2016. просек	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.	IV квартал 2017.	2017. просек	I квартал 2018.	II квартал 2018.
Мушкарци								
Стопа активности %	61,8	60,0	62,5	63,5	62,8	62,2	61,4	63,6
Стопа запослености %	52,8	51,5	55,6	55,8	54,0	54,2	52,7	56,4
Стопа незапослености %	14,6	14,3	11,0	12,0	14,1	12,8	14,1	11,3
Жене								
Стопа активности %	45,5	44,1	47,1	47,8	46,2	46,3	45,0	47,3
Стопа запослености %	38,2	37,5	41,1	41,1	39,1	39,7	37,9	41,4
Стопа незапослености %	16,1	15,0	12,7	14,0	15,4	14,3	15,8	12,6

Извор: АРС, РЗС

У II кварталу 2018. године стопа активности жена износила је 47,3%, а мушкараца 63,6%, што представља разлику од 16,3 п.п. Стопа запослености жена од 41,4% је и даље значајно нижа од стопе запослености мушкараца од 56,4%, и та разлика износи 15 п.п. Стопа незапослености жена у II кварталу 2018. године је 12,6%, а мушкараца 11,3%, што представља разлику од 1,3 п.п.

Положај младих (старосна категорија 15-24) на тржишту рада

У односу на II квартал 2017. године није било битнијих промена статуса младих (15-24) на тржишту рада. Стопа активности младих у II кварталу 2018. године износила је 29,7% и у односу на II квартал 2017. године повећана је за 0,5 п.п.

Стопа запослености младих у II кварталу 2018. године износила је 21,5% и у односу на II квартал 2017. године повећана је за 0,7 п.п. Стопа незапослености младих у II кварталу 2018. године износила је 27,5% и у односу на II квартал 2017. године, смањена је за 1,4 п.п.

5. Старосна структура незапослених лица

Посматрано према годинама старости, у II кварталу 2018. године, око 189.900 лица припада двама најмлађим старосним групама (15-24 и 25-34).

Табела 5. Старосна структура незапослених лица, радни узраст и старији од 15 год.

Старосна категорија у хиљадама	2016. просек	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.	IV квартал 2017.	2017. просек	I квартал 2018.	II квартал 2018.
15-24	80,0	77,4	62,6	70,9	78,5	72,4	71,5	59,4
25-34	161,0	147,3	130,2	132,6	150,2	140,1	143,8	130,5
35-44	117,5	105,9	92,4	100,5	112,6	102,9	113,4	87,2
45-54	84,9	79,7	59,4	76,6	87,8	75,9	87,8	65,3
55-64	44,9	41,2	37,1	44,6	44,5	41,9	50,2	48,3
Укупно 15-64	488,3	451,4	381,5	425,2	473,5	432,9	466,7	390,7
Укупно 15+	489,4	452,8	384,1	428,2	475,6	435,2	468,7	391,6

Извор: АРС, РЗС

6. Положај младих (15-24) на тржишту рада

У односу на II квартал 2017. године није било битнијих промена статуса младих (15-24) на тржишту рада. Стопа активности младих у II кварталу 2018. године износила је 29,7% и у односу на II квартал 2017. године повећана је за 0,5 п.п.

Стопа запослености младих у II кварталу 2018. године износила је 21,5% и у односу на II квартал 2017. године повећана је за 0,7 п.п.

Стопа незапослености младих у II кварталу 2018. године износила је 27,5% и у односу на II квартал 2017. године, смањена је за 1,4 п.п.

Табела 6. Основни индикатори тржишта рада младих

Старосна категорија 15-24	2016. просек	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.	IV квартал 2017.	2017. просек	I квартал 2018.	II квартал 2018.
Стопа активности %	30,3	28,0	29,2	33,3	32,1	30,6	28,3	29,7
Стопа запослености %	19,7	17,6	20,8	23,7	21,4	20,9	18,5	21,5
Стопа незапослености %	34,9	37,1	28,9	28,8	33,3	31,9	34,6	27,5
Стопа неактивности %	69,7	72,0	70,8	66,7	67,9	69,4	71,7	70,3

Извор: АРС, РЗС

НЕЕТ стопа (учешће младих који нису запослени и нису на образовању и обуци) у укупном броју младих у II кварталу 2018. године износила је 14,6% и, у односу на II квартал 2017. године, смањена је за 0,7 п.п.

7. Положај старијих (55-64) на тржишту рада

У II кварталу 2018. године стопа активности лица старости 55-64 година износи 52,3%, стопа запослености ове старосне групе године износи 47,6%, а стопа незапослености старијих износи 8,9%.

Табела 7. Основни индикатори тржишта рада старијих 55-64 година

Старосна категорија 55-64 (%)	2016. просек	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.	IV квартал 2017.	2017. просек	I квартал 2018.	II квартал 2018.
Стопа активности	46,9	46,8	50,9	51,4	48,7	49,5	47,3	52,3
Стопа запослености %	42,7	42,9	47,4	47,2	44,5	45,5	42,5	47,6
Стопа незапослености %	9,0	8,3	6,9	8,3	8,7	8,1	10,2	8,9
Стопа неактивности %	53,1	53,2	49,1	48,6	51,3	50,5	52,6	47,7

Извор: APC, P3C

8. Дугорочна незапосленост

Посматрано према дужини тражења запослења, од укупног броја лица на евиденцији незапослених, категорији дугорочно незапослених, који посао траже дуже од 12 месеци, припадало је 69,1% или 400.010 лица, што је повећање за 0,1 п.п. у односу на 2017. годину (69,0%). Дугорочно незапослених жена било је 216.508, односно, 70,7% од укупног броја незапослених жена, што показује да је дугорочна незапосленост жена за 1,6 п.п. виша од укупне дугорочне незапослености. Просечна дужина трајања незапослености лица на евиденцији у јуну 2018. године износила је 4 године и 9 месеци, што представља повећање за 4 месеца у односу на исти период 2017. године.

У укупном броју дугорочно незапослених, лица старости 30-49 година, као и лица старости 50 и

више година имају веће учешће него што је њихово учешће у укупној незапослености. Наиме, 47,8% дугорочно незапослених су старости 30-49 година, а 36,6% су старости 50 и више година. Млади до 30 година старости у дугорочној незапослености учествују са 15,6%. Образовна структура категорије дугорочно незапослених лица показује да је, у односу на учешће у укупној незапослености, учешће неквалификованих и лица са ниским квалификацијама за 2,8 п.п. веће и износи 36,4%, док је учешће лица са средњим и високим образовањем ниже у укупном броју дугорочно незапослених у односу на њихово учешће у укупној незапослености и износи 51,2% и 12,4% респективно.

9. Регистрована незапосленост

Карактеристике регистроване незапослености

У складу са одредбама Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености, НСЗ води евиденцију о незапосленим лицима - лицима од 15 година живота до испуњавања услова за пензију, односно најкасније до 65 година живота, која су способна и одмах спремна да раде, која нису засновала радни однос или на други начин остварила право на рад, а која се воде на евиденцији незапослених и активно траже запослење.

Са стањем на дан 30. јун 2018. године, на евиденцији незапослених налазило се 579.072 лица, од којих су 306.234 жене. У односу на исти период 2017. године укупан број незапослених се смањило за 66.354 лица, односно за 10,3% (645.426 незапослених на дан 30.06.2017. године), док се број жена смањило за 30.774, односно за 9,1% (337.008 незапослених жена на дан 30.06.2017. године). Мање смањење броја незапослених жена у односу на смањење укупног броја незапослених лица, одразило се на повећање

учешћа жена у укупном броју незапослених за 0,7 п.п. (са 52,2% у јуну 2017. године на 52,9% у јуну 2018. године).

Посматрано према нивоу образовања, у јуну 2018. године је дошло до повећања учешћа незапослених који су неквалификовани или са ниским квалификацијама за 0,7 п.п. и високообразованих за 0,1 п.п., док се учешће незапослених са средњим образовањем пропорционално смањило (за 0,8 п.п.). Приказани подаци показују смањење учешћа стручних незапослених лица (са стеченим средњим и високим образовањем) за 0,7 п.п. на рачун повећања учешћа незапослених који су неквалификовани или са ниским квалификацијама (тзв. нестручни радници). Исти тренд присутан је и у структури незапослених жена, где је учешће оних са средњим и високим образовањем смањено за 0,5 п.п., док се учешће неквалификованих и нискоквалификованих незапослених жена пропорционално повећало.

Табела 8. Незапослени на евиденцији НСЗ према нивоу образовања

Ниво образовања	30. јун 2017. године				30. јун 2018. године				Разлика у п.п. 2017.-2018.	
	Укупно	Учешће	Жене	Учешће	Укупно	Учешће	Жене	Учешће	Укупно	Жене
Неквал. и нискоквал.	212.303	32,9%	108.112	32,1%	194.582	33,6%	99.863	32,6%	0,7	0,5
Средње обр.	340.941	52,8%	170.809	50,7%	301.261	52,0%	153.348	50,1%	-0,8	-0,6
Високо обр.	92.182	14,3%	58.087	17,2%	83.229	14,4%	53.023	17,3%	0,1	0,1
Укупно	645.426	100,0%	337.008	100,0%	579.072	100,0%	306.234	100,00		

Извор: НСЗ

Табела 9. Незапослени на евиденцији НСЗ према старости

Године старости	30. јун 2017. године				30. јун 2018. године				Разлика у п.п. 2017.-2018.	
	Укупно	Учешће	Жене	Учешће	Укупно	Учешће	Жене	Учешће	Укупно	Жене
15 - 29	146.843	22,8%	75.770	22,5%	123.686	21,4%	65.105	21,3%	-1,4	-1,2
30 - 49	303.070	46,9%	171.656	50,9%	268.632	46,4%	152.968	49,9%	-0,5	-1,0
50 и преко	195.513	30,3%	89.582	26,6%	186.754	32,2%	88.161	28,8%	1,9	2,2
Укупно	645.426	100,0%	337.008	100,0%	579.072	100,0%	306.234	100,00		

На крају јуна 2018. године на евиденцији незапослених лица налазило се 13.443 особа са инвалидитетом које су спремне за активно тражење посла, од којих је 5.291 жена (39,4%). Ниско учешће младих до 30 година старости од 15,1%, као и веома високо учешће лица старости 50 и више година од 42,6%, основне су карактеристике старосне структуре ове категорије незапослених лица. Њихова образовна структура такође представља значајан изазов за пружање подршке у тражењу посла и запошљавању, јер је 39,6% незапослених особа са инвалидитетом без квалификација или су неквалификовани, док је свега 6,4% са стеченим високим образовањем.

На евиденцији незапослених лица на крају јуна 2018. године налазило се 26.360 Рома, од којих су 12.518 жене (47,5%). Високо учешће младих до 30 година старости од 30,6%, ниско учешће лица старости 50 и више година од 19,5%, као и учешће од 89,4% неквалификованих и лица са ниским квалификацијама у укупном броју незапослених Рома, основне су карактеристике ове категорије незапослених лица.

На евиденцији незапослених лица на крају јуна 2018. године налазило се 66.555 корисника новчане социјалне помоћи од којих су 32.100 жене (48,2%). Основна карактеристика ове категорије незапослених лица је високо учешће неквалификованих и лица са ниским квалификацијама од 64,7% (32,0% су лица са средњим

нивоом образовања, а свега 3,3% лица са високим образовањем). Посматрано према старости, 46,2%

лица припада категорији 30 – 49 година, 39,2% су лица старости 50 и више година, док је 14,6% младих до 30 година старости.

Број незапослених лица из категорије вишкова запослених на крају јуна 2018. године износио је 43.723 (23.552 или 53,9% жена) и смањен је у односу на исти период 2017. године за 5.325 лица, односно, за 10,9%. Број жена из ове категорије незапослених лица, мањи је за 2.388, односно, за 9,2%.

Највеће учешће у регистрованој незапослености на крају јуна 2018. године имао је регион Шумадије и Западне Србије (34,5%), а следе региони Јужне и Источне Србије (26,9%), Војводине (21,0%), Београдски регион (13,8%) и регион Косово и Метохија (3,8%).

Посматрано према образовној структури, најзаступљенија су лица са средњим нивоом образовања (учешће у регистрованој незапослености од 52,5%), затим следе незапослени без квалификација и са ниским нивоом квалификација (32,9%), док је учешће лица са вишим и високим образовањем 14,6%.

Посматрано према старосној структури, удео младих у регистрованој незапослености износи 22,6%, док је удео старијих од 50 година 30,9%. Учешће дугорочно незапослених лица на евиденцији Националне службе за запошљавање износи 69,6%, односно 429.448 незапослених лица посао тражи дуже од 12 месеци.

10. Циљеви и приоритети политике запошљавања у РС

При дефинисању циљева и приоритета политике запошљавања за 2019. годину узети су у обзир: Програм реформи политике запошљавања и социјалне политике (ЕСРП)⁶ који представља стратешки документ и главни механизам за дијалог о приоритетима Републике Србије у области запошљавања и социјалне политике, у предприступном процесу.

На основу идентификованих изазова на тржишту рада, утврђени су следећи **циљеви политике запошљавања:**

- 1) Спречавање великог раста незапослености;
- 2) Смањење опште стопе неактивности и повећање стопе запослености:
 - јачање улоге политике запошљавања;
 - повећање приступа тржишту рада за Роме;
- 3) Смањење дуалности на тржишту рада;
- 4) Унапређење положаја младих на тржишту рада.

Наведени циљеви кохерентни су са стратешким и оперативним оквиром политике запошљавања, док су истовремено циљеви, односно мере и интервенције, препознате у областима рада, омладинске политике, образовања, пензијског и здравственог система, у складу са релевантним секторским документима.

11. Побољшање услова на тржишту рада и унапређење институција тржишта рада

Раст запошљавања, и као стратешки циљ - одрживо повећање запослености, посебно у приватном сектору, зависи од привредног и инвестиционог амбијента и утиче на повећање не само броја, већ и квалитета радних места.

У 2019. години наставиће се са активностима у погледу даљег унапређења законодавног оквира у области рада и запошљавања, унапређења квалитета рада институција тржишта рада (НСЗ, агенције за запошљавање и локални савети за запошљавање), креирања политике запошљавања засноване на налазима евалуација утицаја мера и континуираног праћења потреба послодаваца и карактеристика незапослених лица, како би мере активне политике запошљавања биле у складу са стањем, могућностима и потребама националног и локалног тржишта рада.

Ради остваривања постављеног приоритета политике запошљавања предвиђене су следеће мере:

- **Унапредити законодавни оквир у области рада и запошљавања** - наставиће се са припремом законских решења из области рада и запошљавања којима се доприноси побољшању регулаторног оквира у овим областима (пропис о штрајку, о агенцијама за привремено запошљавање, о поједностављеном радном ангажовању на сезонским пословима у одређеним делатностима и о социјалном предузетништву).
- **Унапредити капацитете НСЗ за ефикасније пружање услуга посредовања у запошљавању, укључујући и систем каријерног вођења и саветовања** - у склопу реформе НСЗ акценат је на повећању квалитета услуга и унапређења стручног саветодавног рада са незапосленим лицима и послодавцима. То подразумева повећање броја саветника за запошљавање у НСЗ који раде директно са незапосленим лицима, као и наставак стручног оспособљавања и усавршавања запослених у НСЗ.
- **Унапредити капацитете агенција за запошљавање и развити различите облике сарадње агенција и НСЗ** - кроз организовање тренинга и обука за запослене у агенцијама, посебно за обављање послова професионалне оријентације и саветовања о планирању каријере, обезбеђивање заштите при запошљавању у иностранству, вођење евиденција и сл., укључујући и организовање припремних активности за приступање ЕУРЕС мрежи.
- **Јачати капацитете локалних савета за запошљавање и подстицати дијалог и сарадњу на локалном и регионалном нивоу** - кроз организовање обука за планирање локалне политике запошљавања (за представнике локалних савета за запошљавање, јединица локалне самоуправе и НСЗ) која је у складу са стањем, потребама и могућностима локалног тржишта рада.
- **Унапредити методе евалуација мера активне политике запошљавања** – планира се примена ревидиране методологије за оцену утицаја реализованих мера активне политике запошљавања.
- **Спровођење анкете за праћење потреба и прогнозирања кретања на тржишту рада и унапређење процедура за планирање на националном и локалном нивоу** – планира се спровођење редовног годишњег анкетног истраживања потреба послодаваца за занимањима, квалификацијама, знањима и вештинама радне снаге, како би се обезбедила усаглашеност понуде и потражње на тржишту рада.

а. Унапређење квалитета радне снаге и улагање у људски капитал

Политика запошљавања представља интегрални део система развоја људских ресурса и креира се на основу анализе података о основним и пројектованим кретањима на тржишту рада, односно на основу сагледавања и праћења тенденција, стања и будућих потреба послодаваца на националном и регионалном нивоу ради прилагођавања мера активне политике запошљавања потребама тржишта рада.

⁶ Усвојен 31. маја 2016. године

Са циљем унапређења квалитета понуде и конкурентности радне снаге промовисаће се услуге каријерног вођења и саветовања, концепт целоживотног учења и тиме утицати на смањење неусаглашености понуде и потражње тржишту рада.

Ради остваривања постављеног приоритета политике запошљавања предвиђене су следеће мере:

- **Промовисати и даље развијати каријерно вођење и саветовање**- Министарство просвете, науке и технолошког развоја, као носилац ове мере, успоставиће методологију праћења спровођења програма каријерног вођења и саветовања заснованих на стандардима услуга, формирати тимове за каријерно вођење и саветовање у основним, средњим и високошколским установама и тиме у сарадњи са другим институцијама и НСЗ обезбедити услове за ученике, односно незапослена лица за управљање каријером, односно за планирање и управљање променама у области учења и рада.
- **Даље развијати национални систем класификације занимања** - наставиће се, у сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја, са активностима на изради усаглашене класификације занимања.
- **Даље развијати национални оквир квалификација** - Министарство просвете, науке и технолошког развоја наставиће са активностима на успостављању законског и институционалног оквира за имплементацију националног оквира квалификација.
- **Промовисати концепт целоживотног учења** - подстицаће се континуирано усвајање додатних знања и вештина ради конкурентнијег иступања на тржишту рада, а истовремено ће се радити на подизању квалитета обука кроз акредитацију јавно признатих организатора активности образовања одраслих.
- **Наставак реформе стручног образовања** - Министарство просвете, науке и технолошког развоја наставиће са активностима на развоју политике формалног образовања у циљу бољег одговора на потребе тржишта рада.

III МИКРОЕКОНОМСКИ ОКВИР

ГРАД ВАЉЕВО

1. ПОСЛОВНО ОКРУЖЕЊЕ

Град Ваљево припада, од 2014. године, првој групи развијености градова и општина у Србији. Ваљевску привреду карактерише значајно учешће индустрије, у оквиру које је посебно заступљена металопрерада, прехранбена индустрија са значајним пољопривредним потенцијалима, затим текстилна индустрија, графичка делатност, прерада дрвета, грађевинарство и производња неметала и туризам. Од осталих грана доминантна је трговина са финансијским услугама.

Економски раст захтева инвестиције, слободну конкуренцију и отворено тржиште. Град Ваљево кроз транспарентан и инвестиционо "пријатељски" оквир тежи да створи такве привредне услове у којима будући инвеститор може да сагледа све могућности за

доношење средњорочних и дугорочних инвестиционих одлука. Значај малих и средњих предузећа огледа се у томе што у доба кризе најлакше опстају, јер се најбрже прилагођавају новонасталим условима. Подизање свести о предузетништву и унапређење управљачких способности садашњих и потенцијалних предузетника захтева промовисање предузетништва кроз: одговарајућу обуку о могућностима коришћења фондова за започињање посла, најповољнијем правном облику предузетништва, поступку регистрације, пореским и другим финансијским обавезама, начину израде бизнис планова, као и о самом препознавању предузетничке склоности и пословних идеја. Посебно треба развијати предузетништво у специфичним

секторима који су најважнији за економски развој, као што су пољопривреда и производња хране, информационо-технолошки сектору и туризам.

Развој предузетништва на територији града Ваљева и нова запошљавања подстицала је и Национална служба за запошљавање-Филијала Ваљево и то не само финансијском, већ и нефинансијском подршком. Водећу улогу за

нефинансијску подршку одиграо је Пословни центар, кроз тродневне семинаре, првенствено лицима која намеравају да започну сопствени посао, "Пут до успешног предузетника". Похађање обуке је уједно био и један од услова за добијање средстава за самозапошљавање. Процент успешности, на овај начин подстицаја предузетништва је међу највишим у Србији и износи око 40%.

Табела 10. Основни подаци о граду и округу по попису из 2011. године

	Површина (км ²)	Удео у укупној површини (%)			Број становника*	Удео у укупном броју становника (%)			Густина насељености (бр. станов./ км ²)
		Град	Округ	Србија		Град	Округ	Србија	
Урбана зона	323	35,69	13,06	0,37	59.073	65,41	33,85	0,82	183
Рурална зона	582	64,31	23,52	0,66	31.239	34,59	17,90	0,43	53,67
Град	905	100	36,58	1,02	90.312	100	51,75	1,25	99,79
Округ	2,474	/	100	2,80	174.513	/	100	2,42	70,53
Србија	88,361	/	/	100	7.186.862	/	/	100	81,33

Табела 11. Радно способно становништво по попису из 2011 .године

Радно способно становништво (од 15-64 године)			
	Укупан број	Мушкарци	Жене
Град Ваљево	62.435	31.063	31.372
		49,75 %	50,25 %

2. КРЕТАЊЕ НЕЗАПОСЛЕНОСТИ И ЗАПОШЉАВАЊА У ВАЉЕВУ

Позитивни трендови опоравка привредне активности, започети током 2016. године, интензивирани су у 2017. години, наставили током 2018. године, кроз смањивање унутрашњих и спољних неравнотежа и раст привреде на здравим основама. Спроведене реформе у области грађевинарства и радног законодавства, уз фискално прилагођавање, повољно су утицале на инвестициони амбијент. Настављено је са опоравком домаће тражње (потрошње домаћинства и инвестиција), на шта указују индикатори инвестиционе активности (производња опреме, издате грађевинске дозволе, раст новоодобрених кредита привреди, јавни инфраструктурни радови итд.).

Незапослена лица

У Филијали Ваљево која покрива подрује Колубарског округа током 2018. године тржиште рада је имало следеће карактеристике: смањен је број незапослених лица у односу на 2017. годину на нивоу Округа, и у осталим општинама мањи је број незапослености. Због присутног нестабилног амбијента за привређивање и повећаног ризика у већој мери је изражена флукуација радне снаге а недостатак већих нових инвестиција условио је минимални раст запошљавања са евиденције незапослених лица. За наставак тренда раста потребно је више инвеститора и отварања значајнијих производних капацитета, без

којих се не може рачунати на озбиљне дугорочне резултате. И даље је неповољна квалификациона и старосна структура незапослених, због прилива старијих радника који у процесу реструктурирања и приватизације остају без посла, као и смањеног запошљавања са евиденције млађих лица. Дугорочна незапосленост је и даље изражена и то је проблем који се наслеђује годинама.

Филијала Националне службе за запошљавање у Ваљево и њене испоставе у пет општина у Округу су и у току 2018. године реализовали велики број мера финансијске и нефинансијске подршке за подизање конкурентности радне снаге на тржишту рада и за директно подстицање запошљавања и развој предузетништва као што су: субвенције за самозапошљавање и за отварање нових радних места за незапослена лица и запошљавање вишкова радника; запошљавање приправника-стручна пракса, организовани су курсеви за нове вештине и знања ради веће запошљивости незапослених; успешно ради клуб за тражење посла; систематски се врши обука незапослених како да активно траже посао; организовани су сајмови запошљавања као начин и место непосредног сусретања послодаваца и незапослених и метод бржег задовољавања потреба послодаваца и незапослених; преко пословног центра Филијале незапослени су кроз обуке за стицање знања из предузетништва подстицани на предузетничко

размишљање и понашања и брже укључивање у свет рада кроз развијање сопственог бизниса.

Број незапослених лица која активно траже запослење у Ваљеу на дан 31.12.2018 је 5308., а у 2017. исти дан на евиденцији је било 6.022 лица. У децембру 2018. године број незапослених лица је мањи за 714, односно 11,85%, у односу на исти месец 2017. Удео жена у незапослености у граду Ваљеу је 57,50%. На нивоу Округа учешће жена у незапослености је 57,70% у 2018. години.

Дугорочно незапослених (на евиденцији дуже од 12 месеци) је 3.359 лица

Број дугорочно незапослених лица у граду Ваљево је 63% од укупног броја незапослених и њих чине већином жене. Најбројнија су лица која чекају на запослење дуже од 10 година 13,70% а потом лица са трајањем незапослености од 5-8 година 13,06%.

Незапослена лица према годинама старости

Незапослених лица која су млађа од 30 година у Ваљеу их је 19,06%. Број незапослених лица која су старија од 50 година има тенденцију незнатног раста. У Ваљеу их је 38,94%.

Незапослена лица према образовној структури

Структура незапослених у Округу и општинама према степену стручне спреме се није битније променила. У Ваљеу је међу незапосленим лицима 1770 (33,35%) нестручних радника (I-II степен, односно четворогодишње и осмогодишње основно образовање). Са средњом стручном спремом (III, IV и V степен) у Ваљеу је 2771 лице (52,20%). Са вишом школском спремом (VI-1 VI-2 степен) у Ваљеу је 323 лица (6,08%). Незапослених са академским образовањем у граду Ваљеу је 8,36% или 444 лица. Учешће жена по степенима стручне спреме расте у вишим степенима образовања (65% академица су жене).

3. БРОЈ И СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНИХ И ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ

Број незапослених лица на територији града Ваљева је у континуираном паду током претходних месеци 2018. године. Број запослених је у порасту, као и зараде.

Табела 12. Економија: Запосленост и зараде 2017. година - *просек*

	Град Ваљево
Запослени-укупно	28.005
Регистровани запослени у односу на бр.становника	32,3%
Просечна зарада без пореза и доприноса	40.851,00 РСД

Извор: РЗС, годишњи просек, НСЗ

Од 2015. године у број запослених се рачунају и регистровани индивидуални пољопривредници. Сви подаци су дати за 2017. годину.

Табела 13. Запослени према области делатности децембар 2017. година - *просек*

1. ДЕЛАТНОСТ	2. Број запослених
Пољопривреда, шумарство и рибарство	441
Рударство	42
Прерађивачка индустрија	8.234
Снабдевање електр. енергијом и гасом	260
Снабдевање водом и управљање отпадним водама	609
Грађевинарство	1.304
Трговина на велико и мало и поправка моторних возила	3.397
Саобраћај и складиштење	982
Услуге смештаја и исхране	718
Информисање и комуникације	275
Финансијске делатности-осигурање	275
Пословање некретнинама	41
Стручне, научне иновационе и техничке делатности	601
Административне и помоћне услужне делатности	447
Државна управа и обавезно социјално осигурање	1.647
Образовање	1.796

Здравствена и социјална заштита	1.724
Уметност, забава и рекреација	201
Остале услужне делатности	573
Регистровани индивидуални пољопривредници	2.545
Запослени у правним лицима	19.037
Предузетници, лица која самостално обављају делатност и запослени код њих	4.535
УКУПНО У СВИМ СЕКТОРИМА ДЕЛАТНОСТИ	26.118
ПРЕДУЗЕТНИЦИ И ЗАПОСЛЕНИ КОД ЊИХ И ЛИЦА КОЈА САМОСТАЛНО ОБАВЉАЈУ ДЕЛАТНОСТ И ЗАПОСЛЕНИ У ПРАВНИМ ЛИЦИМА	23.572
УКУПАН БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ	26.118

Извор: РЗС, Регистрована запосленост у РС, годишњи просек

4. ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ У ГРАДУ ВАЉЕВУ

Табела 14. Упоредни преглед просечних зарада по запосленом по годинама.

	2008 (€)*	2009 (€)*	2010 (€)*	2011 (€)*	2012 (€)*	2013 (€)*	2014 (€)*	2015 (€)*	2016 (€)*	2017 (€)*
Просечна бруто зарада у Граду	437	250	430	438	469	454	459	435	443	467*
Просечна бруто зарада у округу	459	262	446	493	445	450	472	452	453	474
Просечна бруто зарада у Србији	547	312	518	545	521	527	523	506	515	537
Просечна нето зарада у Граду	315	175	311	290	342	330	333	314	322	337
Просечна нето зарада у округу	330	183	322	340	332	401	341	326	329	343
Просечна нето зарада у Србији	392	218	373	392	375	376	380	382	374	390

* по просечном средњем курсу НБС за сваку годину

Од 2015. године је приметан пораст зарада у бруто и нето износу на територији града Ваљева.

5. ПОДСТИЦАЈИ ЗАПОШЉАВАЊА И МЕРЕ ГРАДА ВАЉЕВА 2007/18. ГОДИНЕ

Град Ваљево, од 2007. године, издваја подстицајна средства за запошљавање. До 2019. године тај износ је више од 153 милиона динара (Табела 15).

Табела 15: Укупна средства издвојена за активне мере запошљавања по годинама

ГОДИНА	МЕРА: нова радна места	МЕРА: самозапошљавање	МЕРА: СТРУЧНА ПРАКСА	МЕРА: ЈАВНИ РАДОВИ	УКУПНО СВЕ МЕРЕ У ГОДИНИ БР. ЛИЦА	УКУПНО ИЗДВОЈЕНА СРЕДСТВА ЛС
2007.	50				50	5.000.000,00
2008.	88				88	8.750.000,00
2009.	72				72	5.800.000,00
2010.	65		21		86	8.000.000,00
2011.	20	26	34		80	10.000.000,00
2012.	24	27	25	15	91	12.000.000,00
2013.	40	20	20	46	126	18.777.000,00

2014.	37	30	20		87	15.000.000,00
2015.	10	10	30	81	131	15.000.000,00
2016.	10	10	30	69	119	15.000.000,00
2017.			42	83	125	15.000.000,00
2018.			65	140	205	25.000.000,00
УКУПНО:	416	123	222	294	1260	153.327.000,00

Извор: Одељење за локални развој, привреду и комуналне послове

Град Ваљево континуирано, од 2007. године, издваја подстицајна средства за запошљавање.

6. ПРИВРЕДА ГРАДА ВАЉЕВА

Ваљевску привреду карактерише пољопривредно-прехрамбена производња, грађевинарство и графички сектор. Традиционално, на територији града Ваљева, развијен је приватни сектор, који се састоји од малих и средњих предузећа и самосталних занатских и трговинских радњи. У привредном сектору послује 1.295 предузећа од којих су 4 велика, 11 средњих и остало су мала. У овим предузећима је запослено преко 13.000 радника. У граду има око 3.700 предузетника, од чега је највећи број у области трговине 24.16% и прерађивачке производње 20.56%. У привредној структури, доминантно место има прерађивачки сектор (339), затим следи трговина (325), грађевинарство (80) и стручне, научне, иновационе и техничке делатности (72).

Основни локационо-развојни потенцијали за размештај сектора на подручју града су: традиционално развијен привредни сектор, већ изграђени производни и инфраструктурни капацитети, природне погодности за развој пољопривредне производње као сировинске основе за развој прехрамбене производње, мрежа саобраћајница (путеви, железница), утврђене резерве неметала-квечњака, песка, каолина, техничког камена, итд.

Значајно је учешће производње, у оквиру које посебно место заузимају металопрерађивачки сектор, прехрамбена производња и прерада, са развијеном пољопривредом и значајним пољопривредним потенцијалима, затим текстилна производња,

графичка делатност, прерада дрвета, грађевинарство и производња неметала. Од осталих грана доминантни су саобраћај и складиштење. Поред наведених, постоје и позитивни примери приватизованих и новоотворених страних и домаћих фирми, које годинама утичу на позитивну привредну "крвну" слику града Ваљева.

7. СТАЊЕ НА ТРЖИШТУ РАДА, ЗАПОШЉАВАЊЕ, СЛОБODНА РАДНА МЕСТА И СТРУКТУРА НЕЗАПОСЛЕНИХ

У периоду од 2008. до 2018. године, остварена је макроекономска стабилност и повољнија микроекономска ситуација. То је утицало на појаву позитивних трендова на тржишту рада, али проблеми у области запошљавања, као што су недостатак послова, недовољне привредне активности и ниска запосленост у формалној економији и даље су присутни.

Опште карактеристике тржишта рада остају непромењене у односу на претходни период: неусаглашеност понуде и потражње радне снаге, велико учешће дугорочно незапослених, неповољна старосна и квалификациона структура незапослених, висока стопа незапослености младих и ниска мобилност радне снаге

7.1. ЗАПОШЉАВАЊЕ

Према прописима из области запошљавања, послодавци немају обавезу да пријављују нова радна места Националној служби за запошљавање тако да није могуће пратити овај индикатор. Оно што се може пратити је број слободних радних места која послодавци пријављују НСЗ онда када траже посредовање, као и запошљавање према административним подацима (Табела 16).

Табела 16. Запошљавање 2013 - 2018. година

	Град 2014.	Град 2015.	Град 2016.	Град 2017.	Град 2018.
Слободна радна места - укупно	1.180	1.382	1.603	1.321	1.448
На	172	147	176	283	1.203

неодређено време		14,58%	10,64%	10,98%	21,42%	83,08%
На одређено време		1.008	1.235	1.427	1.038	245
		85,42%	89,36%	89,02%	78,58%	16,91%

Извор: Национална служба за запошљавање, Филијала Ваљево

Приметан је пораст броја слободних радних места које послодавци пријављују у 2016/18. години. Највише запослених у 2018. години је било у следећим привредним гранама: трговина, угоститељство туризам, геодезија и грађевинарство, економија, право и администрација, пољопривреда, производња и прерада хране, здравство, фармација и социјална заштита, саобраћај.

7.2. СЛОБОДНА РАДНА МЕСТА

Један од показатеља на тржишту рада је и број слободних радних места, односно стопа попуњавања слободних радних места. Према новим прописима из области запошљавања, послодавци немају обавезу да пријављују слободна радна места Националној служби за запошљавање, тако да није могуће пратити овај индикатор (Табела 17).

Табела:17. Слободна радна места по месецима у 2018. години и квалификационој структури

Месец 2018.	Укупно пријављене потребе	Пријављене потребе за које је потребно радно искуство	I	II	III	IV	V	VI/1	VI/2	VII/1	VII/2	VIII
I	28	8		5	13	10						
II	24	11	5	3	9	6				1		
III	71	17	10	23	27	11						
IV	173	25	26	51	45	44			2	5		
V	23	9		10	7	6						
VI	6	2		6								
VII	60	6		29	12	17	2					
VIII	69	7	15	11	9	30	1		1	2		
IX	37	8	7	17	3	10						
X	63	27		28	14	21						
XI	158	52	42	39	9	57	3	1	2	5		
XII	14	3				8		2		4		
УКУПНО	726	175	105	222	148	220	6	3	5	17		

Извор: НСЗ-Филијала Ваљево

Оно што се може пратити је број слободних радних места која послодавци пријављују НСЗ онда када траже посредовање као и запошљавање према административним подацима.

7.3. СТРУКТУРА НЕЗАПОСЛЕНОСТИ

Дугорочно незапослених (на евиденцији дужи од 12 месеци) 3.359 лица.

Број дугорочно незапослених лица у граду Ваљево је 63% од укупног броја незапослених и њих чине већином жене. Најбројнија су лица која чекају на запослење више од 10 година 13,70%, потом лица са трајањем незапослености од од 5-8 година 13,06% (Табела 18).

Табела 18. Незапослени према дужини чекања на посао, 2016. – 2018. година

Град 2016.	Удео у укупном броју незапослених (%)	Град 2017.	Удео у укупном броју незапослених (%)	Град 2018.	Удео у укупном броју незапослених (%)

УКУПНО	7.168	100	6.022	100	5.308	100
До 3 месеца	1.047	14,60%	817	13,56	891	16,79
Од 3 до 6 месеци	593	8,27%	504	8,37	521	9,82
Од 6 до 9 месеци	417	5,82%	340	5,65	275	5,18
Од 9 до 12 месеци	403	5,62%	286	4,75	262	4,94
Од 1 до 2 године	1.055	14,72%	818	13,58	614	11,57
Од 2 до 3 године	638	8,90%	526	8,73	406	7,65
Од 3 до 5 година	984	13,73%	722	12,00	539	10,15
Од 5 до 8 година	1.027	14,33%	930	15,44	693	13,06
Од 8 до 10 година	346	4,83%	421	6,99	380	7,16
Преко 10 година	658	9,18%	658	10,93	727	13,70

Извор: Национална служба за запошљавање, Филијала Ваљево

Због мањег запошљавања повећава се дужина чекања на евиденцији незапослених, што за последицу има неповољну старосну и квалификациону структуру незапослених, високу стопу незапослености младих и ниску мобилност радне снаге.

8. СТАРОСНА И КВАЛИФИКАЦИОНА СТРУКТУРА НЕЗАПОСЛЕНИХ

Старосна структура незапослених лица, посматрана у 2018. години, показује да највеће учешће у структури незапослених, према годинама старости, имају незапослена лица од 55-59 година, а затим лица од 50-54 године старости.

Незапослених лица која су млађа од 30 година у Ваљевоу је 19,06%. Број незапослених лица која су старија од 50 година имају тенденцију незнатног раста. У Ваљевоу је 38,94% лица (Табела 19).

Табела: 19. Старосна структура незапослених

Број година незапосленог лица	Град 2016.	Удео у укупном броју незапослених (%)	Град 2017.	Удео у укупном броју незапослених (%)	Град 2018.	Удео у укупном броју незапослених (%)
УКУПНО	7.168	100	6.022	100	5.308	100
15-19 година	204	2,85%	108	1,79%	115	2,17%
20-24 године	697	9,72%	484	8,04%	348	6,55%
25-29 година	885	12,35%	652	10,83%	549	10,34%
30-34 године	728	10,16%	634	10,53%	541	10,20%
35-39 година	736	10,27%	618	10,26%	525	9,90%
40-44 године	728	10,16%	662	10,99%	558	10,51%
45-49 година	842	11,75%	680	11,29%	605	11,40%
50-54 године	952	13,28%	779	12,94%	695	13,09%
55-59 година	928	12,95%	910	15,11%	862	16,24%
60-64 године	468	6,53%	495	8,22%	510	9,60%

Извор: Национална служба за запошљавање, Филијала Ваљево

Неповољну старосну структуру незапослених, потврђује чињеница да је учешће млађих од 30 година (19,06) мање у укупној незапослености у односу на учешће старијих од 50 година године 38,94%.

Квалификациона структура незапослених у Ваљевоу се није битније променила у односу на исти период претходне године. Међу незапосленим лицима је 1770 (33,35% од укупног броја незапослених) нестручних радника (I-II степен, односно

четворогодишње и осмогодишње основно образовање). Са средњом стручном спремом (III, IV и V степен) у Ваљевоу је 2771 лице (52,20%). Са вишом школском спремом (VI-1 VI-2 степен) у Ваљевоу је 323 лица (6,08%). Незапослених са академским образовањем у граду Ваљевоу је 8,36% или 444 лица. Учешће жена по степенима стручне спреме расте у вишим степенима образовања (65% академаца су жене, Табела 20).

Табела: 20. Квалификациона структура незапослених

Квалификациона структура незапослених лица	Град 2016.	Удео у укупном Броју незапослених (%)	Град Јун, 2017.	Удео у укупном Броју незапослених (%)	Град 2018.	Удео у укупном броју незапослених (%)
УКУПНО	7.168	100	6.410	100	5.308	100
Неквалификовани	1.766	24,64	1.681	26,22	1391	26,20
Нижа стручна спрема и полуквалификовани	486	6,78	427	6,66	379	7,15
Квалификовани	1.634	22,79	1.405	21,91	1139	21,45
Средња стручна спрема	2.143	29,89	1.933	30,15	1592	30,00
Висококвалификовани	58	0,80	52	0,81	40	0,75
Виша стручна спрема	264	3,68	233	3,63	323	6,08
Висока стручна спрема	817	11,39	679	10,59	444	8,37

Извор: АПР

Незапослених лица са средњом стручном спремом и неквалификованих лица и даље је преко 50% учешћа у укупно незапосленим лицима у граду Ваљевоу. Удео незапослених са високом стручном спремом је у благом смањењу, што је позитиван тренд.

Незапосленост жена

Незапосленост жена у Граду Ваљевоу израженија је од незапослености мушкараца. Од укупног броја незапослених на дан 31.12.2018. године, жене чине 57,50% од укупног броја незапослених лица (Табела 21).

Табела 21. Структура незапослених према полу, пресек на дан 31.12.2018. године

		Град Ваљево 2017.	Град Ваљево 2018.	Незапосленост у Колубарском округу 2018.
Незапослени - укупно		6.022	5.308	9.540
Незапослени - жене	број	3.345	3.052	5.505
	%	55,55	57,50	57,70
Незапослени - мушкарци	број	2.677	2.256	4.305
	%	44,45	42,50	42,30

Извор: Национална служба за запошљавање, Филијала Ваљево

У односу на 2017. годину, још је израженија незапосленост жена у односу на мушкарце на евиденцији Филијале Ваљево у 2018. години, изражено у процентима, док је номинално дошло до смањења незапослености и мушкараца и жена.

Положај Рома на тржишту рада

Посебно осетљива група на тржишту рада и велики изазов у запошљавању представљају незапослена лица ромске националности. Висока стопа незапослености и ниска стопа партиципације и запослености карактеришу положај Рома на тржишту рада, који је знатно лошији у односу на укупну популацију. Посебан проблем је дугорочни карактер незапослености.

На евиденцији Националне службе за запошљавање - Филијала Ваљево је 175 лица ромске националности.

Незапосленост лица са инвалидитетом

Проблем запошљавања лица са инвалидитетом Влада Републике Србије, поред финансијских подстицаја, покушава да реши и законским прописима којима би обавезала послодавце да интензивније запошљавају наведена лица. У том смислу је и усвојен Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом (Службени гласник РС, бр. 36/09). Удео наведених лица у укупном броју незапослених у Граду Ваљево је 3,35% (Табела 22).

Табела 22. Незапослени са инвалидитетом (стање 31.12.2018.)

Категорија		
	Укупно	Жене
Ратни војни инвалиди	22	0
Војни мирнодопски инвалиди	1	0
Инвалиди рада	7	3
Категорисана лица	8	6
Процењена радна способност	140	62
Укупан број лица са инвалидитетом	178	7

Извор: Национална служба за запошљавање-Филијала Ваљево

Вишкови запослених, корисници новчане надокнаде у случају незапослености и корисници социјалне помоћи

Вишкови запослених, као категорија, подразумева некадашње запослене који се налазе на евиденцији незапослених, као последица реструктурирања предузећа (раније технолошки вишак). Вишкови запослених на евиденцији има 519, а од тог броја старијих од 55 година има 207, односно 40%. Корисника новчане надокнаде за случај незапослености на евиденцији има 376, а корисника новчане социјалне помоћи 449 лица.

Повећање запослености

Раст запошљавања, и као стратешки циљ, одрживо повећање запослености, посебно у приватном сектору, зависи од повећања не само броја, већ и квалитета радних места, односно од повећања такозваних «добрих послова». У том смислу акценат треба ставити на развој привреде, привлачење страних директних инвестиција, допринос унапређењу система образовања и система социјалне заштите, као и напредовања у процесима децентрализације и регионалног развоја.

Улагање у људски капитал

У основи економског раста и развоја иновативне и конкурентне привреде, са више послова и са бољим пословима, налази се улагање у људски капитал и квалитет система образовања. Одговарајуће знање и његова примена, препознато је као основни развојни фактор који Град Ваљево, с обзиром на остале расположиве факторе и ресурсе, мора у пуној мери да искористи. Имајући у виду да се наше друштво определило да постане «друштво које учи», што је у складу са смерницама Европске стратегије 2020, посебно је важно допринети спровођењу реформе система образовања, што је дугорочан процес чији ће резултати бити видљиви не само у систему образовања него и у запошљавању.

Превазилажење постојеће ситуације у првом реду подразумева реформу система средњег стручног образовања и успостављање система образовања одраслих, система кратких обука на тржишту рада. Ове мере би допринеле решавању једног од водећих проблема, а то је слаба мобилности радне снаге.

Планирање образовне политике треба да буде у складу са потребама тржишта рада, кроз унапређење квалитета образовања, реализацију обука (нарочито у делу који се односи на кратке обуке) и практичну наставу, јер су управо практична знања и стечене вештине од великог значаја за запошљавање и укључивање у свет рада. Остали елементи су: успостављање и развој каријерног вођења и

саветовања, развој образовања одраслих, функционално основно образовање, стандардизација програма образовања и обука, акредитација образовних установа, сертификација знања, вештина

и компетенција незапослених лица, развој националног оквира класификација као и успостављање новог система класификације занимања.

9. ЦИЉЕВИ И ПРИОРИТЕТИ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА

При дефинисању циљева и приоритета политике запошљавања за 2019. годину узети су у обзир: Програм реформи политике запошљавања и социјалне политике (ЕСРП)⁷ који представља стратешки документ и главни механизам за дијалог о приоритетима Републике Србије у области запошљавања и социјалне политике, у предприступном процесу. На основу идентификованих изазова на тржишту рада, утврђени су следећи циљеви политике запошљавања:

- 1) Спречавање великог раста незапослености;
- 2) Смањење опште стопе неактивности и повећање стопе запослености:
 - јачање улоге политике запошљавања;
 - повећање приступа тржишту рада;
- 3) Смањење дуалности на тржишту рада;
- 4) Унапређење положаја младих на тржишту рада.

Наведени циљеви кохерентни су са стратешким и оперативним оквиром политике запошљавања, док су истовремено циљеви, односно мере и интервенције, препознате у областима рада, омладинске политике, образовања, пензијског и здравственог система, у складу са релевантним секторским документима.⁸

Доношењем Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености, 2003. године, створена је могућност да се формирају Локални савети за запошљавање (у даљем тексту: ЛСЗ), који би са укључивањем социјалних партнера утицали да се кроз програме активне политике запошљавања смањи незапосленост на локалном нивоу.

ЛСЗ је предузео низ активности за смањење незапослености у Граду Ваљево, а то се превасходно односи на доношење Програма активне политике запошљавања, односно, Локалног акционог плана запошљавања од 2011. године када је почело његово формирање.

Програми и мере активне политике запошљавања утврђени овим акционим планом, које ће током 2019. године спроводити НСЗ, реализују се у складу са Законом о запошљавању и осигурању за случај незапослености, Законом о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом и прописима о државној помоћи а критеријуми, начин и друга питања од значаја за спровођење мера активне политике запошљавања уређују се општим актом НСЗ.

IV ПРОГРАМИ И МЕРЕ АКТИВНЕ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА

⁷ Усвојен 31. маја 2016. Године

⁸ НАПЗ за 2019. годину

1. **Програм стручне праксе** - стручно оспособљавање за самосталан рад у струци, за које је стечено одговарајуће образовање – квалификација, ради обављања приправничког стажа, односно стицања услова за полагање стручног испита кад је то законом, односно правилником предвиђено као посебан услов за самосталан рад у струци. Програм је намењен незапосленим лицима без радног искуства у струци, са најмање средњим образовањем и реализује се без заснивања радног односа.
2. **Јавни радови** - за радно ангажовање незапослених лица са евиденције Националне службе за запошљавање - Филијале Ваљево и подразумева спровођење активности које предузима послодавац - извођач јавног рада,

а које имају за циљ остварење одређеног друштвеног интереса.

3. **Субвенција за запошљавање незапослених лица** - на новоствореним радним местима представља финансијски подстицај у једнократном износу послодавцима (из приватног сектора) за отварање нових радних места на којима ће се запошљавати незапослена лица уз праћење реализације 12 месеци.
4. **Субвенције за samozapošljavanje** незапослено лице може да оствари под условом да је: пријављено на евиденцију незапослених Националне службе, завршило обуку за развој предузетништва по плану и програму обуке у организацији Националне службе или друге одговарајуће организације

1. СТРУЧНА ПРАКСА

НАМЕНА:

Програм подразумева оспособљавање незапосленог лица за самосталан рад у струци за коју је стекао одговарајуће образовање, ради обављања приправничког стажа, односно стицања услова за полагање стручног испита, када је то законом, односно правилником предвиђено као посебан услов за самосталан рад у струци, без заснивања радног односа и то за лица са најмање средњим образовањем, без обзира на године живота.

Програм стручне праксе траје у складу са законом, а најдуже 12 месеци, и то:

- до 6 месеци за лица са средњим образовањем
- до 9 месеци за лица са вишим или високим трогодишњим образовањем,
- до 12 месеци за лица са најмање четворогодишњим високим образовањем.

Током трајања стручне праксе Национална служба за запошљавање:

1. ангажованим лицима на име новчане помоћи и трошкова превоза исплаћује средства у укупном месечном износу од:
 - 1) 30.000,00 динара за лица са најмање четворогодишњим високим образовањем,
 - 2) 25.000,00 динара за лица са вишим или високим трогодишњим образовањем и
 - 3) 20.000,00 динара за лица са средњим образовањем;
2. врши обрачун и уплату доприноса за случај повреде на раду и професионалне болести, у складу са Законом.

ЦИЉЕВИ:

Да се незапослена лица која први пут оспособљавају за занимање за које су стекла одређену врсту и ниво

образовања или су се стручно оспособљавала краће од времена потребног за полагање приправничког или стручног испита, за преостали период потребан за стицање услова за полагање приправничког или стручног испита и/или добију Потврду о обављеном стручном стажу за степен стручне спреме у којој су је обавили.

ЦИЉНЕ ГРУПЕ:

Незапослена лица са високом, вишом и средњом стручном спремом.

КРИТЕРИЈУМИ ЗА УКЉУЧИВАЊЕ У ПРОГРАМ:

- Исказане потребе послодаваца за запосленима са високом, вишом и средњом стручном спремом;
- Да уредно измирује обавезе по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање;
- Да је законом или актом о организацији и систематизацији послова код послодавца као услов за рад на одређеним пословима прописана обавеза обављања приправничког стажа;
- Да је измирио раније уговорне обавезе према Националној служби, осим за обавезе чија је реализација у току;
- Да има најмање једно запослено лице;
- Да има кадровске и друге капацитете за стручно оспособљавање лица;
- Да ангажује незапослено лице које:
 - има средње, више или високо образовање
 - нема радног искуства у струци или нема радног искуства у својству приправника, довољног (мање од прописаног за одређени степен стручне спреме) за стицање услова за полагање приправничког, односно стручног испита.

КАРАКТЕРИСТИКЕ:

Средства Града Ваљева којима се финансира стручна пракса улажу се у оспособљавање незапослених лица са високом, вишом и средњом стручном спремом за самосталан рад у струци са могућношћу полагања приправничког или стручног испита. Послодавац који има до 10 запослених има право да у програм укључи до два незапослена лица, а послодавац који има преко 10 запослених има право да у програм укључи незапослена лица чији број не може бити већи од 20% укупног броја запослених.

НАЧИН И ДИНАМИКА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА:

Програми ангажовања приправника реализују се подношењем захтева послодавца, под условима и роковима који буду прописани конкурсом, објављеним том приликом.

СПЕЦИФИКАЦИЈА ТРОШКОВА ЗА ЛИЦА СА ВИСОКОМ СТРУЧНОМ СПРЕМОМ:

Новчана помоћ (30.000,00 дин.) + допринос за случај повреде на раду и професионалне болести у складу са законом = 1.500,00 дин. месечно по полазнику.

Укупно потребна средства за 1 лице 31.500,00 X 12 месеци = 378.000,00 дин.

Планиран број лица: 30

Укупно потребна средства за лица са високом стручном спремом (378.000,00 X 30) = 11.340.000,00 динара.

СПЕЦИФИКАЦИЈА ТРОШКОВА ЗА ЛИЦА СА ВИШОМ СТРУЧНОМ СПРЕМОМ:

Новчана помоћ (25.000,00 дин.) + допринос за случај повреде на раду и професионалне болести у складу са законом = 1.500,00 дин. месечно по полазнику.

Укупно потребна средства за 1 лице 26.500,00 X 9 месеци = 238.500,00 дин.

Планиран број лица: 8

Укупно потребна средства за лица са вишом стручном спремом (175.500,00 X 8) = 1.908.000,00 дин.

СПЕЦИФИКАЦИЈА ТРОШКОВА ЗА ЛИЦА СА СРЕДЊОМ СТРУЧНОМ СПРЕМОМ:

Новчана помоћ (20.000,00 дин.) + допринос за случај повреде на раду и професионалне болести у складу са законом = 1.500,00 дин. месечно по полазнику.

Укупно потребна средства за 1 лице 21.500,00 X 6 месеци = 129.000,00 дин.

Планиран број лица: 15

Укупно потребна средства за лица са средњом стручном спремом (129.000,00 X 15) = 1.935.000,00 дин.

УКУПАН БРОЈ ЛИЦА КОЈА ЋЕ БИТИ ОБУХВАЋЕНА ПРОГРАМОМ -----53 ЛИЦА

ОЧЕКИВАЊЕ ОД ПРОГРАМА:

Да се лица оспособе за самосталан рад у струци и да се створе услови за запошљавање незапосленог лица.

1. Средња стручна спрема	1.935.000,00
2. Виша стручна спрема	1.908.000,00
3. Висока стручна спрема	11.340.000,00

СТРУЧНА ПРАКСА УКУПНО: 15.183.000,00 динара

Послодавац је у обавези да:

- стручно оспособљава незапослено лице у дужини трајања уговорне обавезе;
- оспособи незапослено лице за самосталан рад у струци, у складу са законом;
- доставља Националној служби извештаје о присутности лица на стручној пракси, у складу са уговором;
- достави Националној служби извештај о обављеној стручној пракси, у складу са уговором;
- организује незапосленом полагање стручног или приправничког испита за самосталан рад, односно обезбеди доказе о оспособљавању неопходне за полагање испита пред надлежним органом;
- изда потврду о обављеној стручној пракси, односно положеном стручном или приправничком испиту;
- омогући Националној служби контролу реализације уговорних обавеза и
- обавести Националну службу о свим променама које су од значаја за реализацију уговора у року од 8 дана од дана настанка промене.

2. ЈАВНИ РАДОВИ

НАМЕНА:

Јавни радови су мера активне политике запошљавања која предвиђа одобравање средстава за радно ангажовање незапослених лица са евиденције Националне службе за запошљавање - Филијале Ваљево и подразумева спровођење активности које предузима послодавац - извођач јавног рада, а које имају за циљ остварење одређеног друштвеног интереса (нпр. превенција и помоћ старима, санација дивљих депонија, уређење и изградња путева и др

ЦИЉЕВИ:

Јавни радови су мера активне политике запошљавања, у циљу радног ангажовања, очувања и унапређења радних способности незапослених, као и ради остваривања одређеног друштвеног интереса.

ЦИЉНЕ ГРУПЕ:

Незапослена лица са евиденције Националне службе за запошљавање - Филијале Ваљево.

ОБЛАСТИ СПРОВОЂЕЊА:

Јавни радови се могу организовати и спроводити у областима:

- **социјалних, хуманитарних, културних и других делатности:**
здравствено васпитне активности–превенција и помоћ старима, социјално угроженим лицима, особама са инвалидитетом, заштита и очување културног наслеђа и археолошких налазишта, послови у позоришној, музејској, библиотечкој и туристичкој делатности, послови ажурирања база података и други послови;
- **одржавања и обнављања јавне инфраструктуре:**
уређење и изградња путева и путних појасева, насипа, канала, пруга, мостова, реконструкција канализационе и водоводне мреже и других објеката од општег интереса, уређење месних заједница, уређење ромских насеља – побољшање услова становања и други послови;
- **одржавања и заштите животне средине и природе:**
санација дивљих депонија, чишћење и одржавање обала река, језера, канала, одвода, јавних површина, пошумљавање, развој еколошких поседа, чување и заштита шума, река и језера, развој сеоског подручја, монтажа и одржавање опреме у парковима и јавним дечијим игралиштима, помоћ за успостављање нових депонија – локација за сакупљање и одвођење отпада и други послови.

НАЧИН И ДИНАМИКА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА:

Програм јавних радова реализује се подношењем захтева под условима и роковима који буду прописани конкурсом објављеним том приликом.

Право учествовања у поступку спровођења јавних радова имају: јавна предузећа и установе, привредна друштва, предузетници, задруге, друштвене организације, удружења грађана и органи локалне самоуправе.

Средства намењена за организовање спровођења јавних радова користе се за:

- исплату накнаде за обављен посао лицима ангажованим на јавним радовима по основу уговора о привременим и повременим пословима, у висини до 22.000,00 динара по лицу, на месечном нивоу за пун фонд радних часова, односно сразмерно времену радног ангажовања на месечном нивоу; која се увећава за припадајући порез и доприносе за обавезно социјално осигурање. Наведена накнада обухвата и трошкове доласка и одласка са рада;
При рангирању пријава и одобравању реализације за спровођење јавних радова имаће предност послодавци који обезбеђују радно ангажовање незапосленим неквалификованим лицима, старијим незапосленим лицима, лицима која су дугорочно незапослена, незапослене у стању социјалне потребе и корисника новчане социјалне помоћи. Са лицима се закључује уговор о привременим и повременим пословима.

ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА: Дужина трајања јавног рада биће одређена Јавним позивом, максимално 3 месеца и може на овај начин бити успелено око 50 лица.

3. НОВА РАДНА МЕСТА

Субвенција за запошљавање незапослених лица новоотвореним радним местима подразумева финансијски подстицај у једнократном износу послодавцима (из приватног сектора) за отварање нових радних места на којима ће се запошљавати незапослена лица. Износ субвенције је 180.000,00 динара по новоотвореном радном месту. Број радних места је 10, укупно за меру нова радна места 1,8 милиона динара. Реализација програма прати се 12 месеци.

Субвенција је послодавцима са седиштем на територији Града Ваљево, који ће запослити незапослена лица са евиденције Националне службе за запошљавање-Филијала Ваљево, на неодређено

време, са пуним радним временом. Право на субвенцију за отварање нових радних места не могу остварити удружења, директни и индиректни корисници буџета, затим послодавци који обављају делатности мењачница, коцкања, клађења и сл, као и делатности у области експлоатације угља и примарне пољопривредне производње.

Субвенција се одобрава послодавцима за отварање нових радних места, у једнократном износу од 180.000,00 динара по лицу, укупно за 10 лица: 1.800.000,00 динара.

4. САМОЗАПОШЉАВАЊЕ

Субвенције за samozapošljavanje: Право на доделу субвенције за samozapošljavanje остварује незапослено лице под условом да је: пријављено на

евиденцију незапослених Националне службе – Филијала Ваљево, завршило обуку за развој предузетништва по плану и програму обуке у

организацији Националне службе или друге одговарајуће организације, измирило раније уговорне и друге обавезе према Националној служби, осим за обавезе чија је реализација у току, уколико исте редовно измирује и у дозвољеном оквиру опредељеног износа за де минимис државну помоћ у

текућој фискалној години и претходне две фискалне године, у складу са Уредбом о правилима за доделу државне помоћи.

Износ субвенције је 200.000,00 динара по лицу, што је укупно 2 милиона динара за 10 незапослених лица.

V РЕАЛИЗАЦИЈА

Предвиђене мере активне политике запошљавања усклађене су са НАПЗ-а и потребама тржишта рада.

Приоритети политике запошљавања дефинисани Локалним акционим планом за запошљавање су управо усмерени на повећање стручности и компетентности радне снаге, подстицаје запошљавања незапослених лица.

1. У 2017. и 2018. години НСЗ Филијала Ваљево реализује програме стручне праксе само за приватни сектор и секторе из области здравствене, социјалне заштите, правосуђа и просвете. Из тог разлога одлучено је да се пружи прилика за 53 незапослених лица, од IV до VII степена стручне спреме, која нису у могућности да стручну праксу/приправнички стаж обаве у приватном и наведеним секторима, да то ураде и у секторима, корисника буџетских средстава.
2. Јавни радови су једна од најпопуларнијих мера активне политике запошљавања зато што је намењена незапосленим лицима који учешћем у овој мери добијају могућност да, краткорочно, остваре редовна примања, али и да очувају и унапреде своје радне способности. Посебно је важно напоменути да за меру јавни радови постоји већа потреба за ангажовањем незапослених лица на уређењу зелених површина, инфраструктуре, уређењу путних појасева и других објеката од општег интереса.

3. Субвенција за запошљавање незапослених лица новоотвореним радним местима подразумева финансијски подстицај у једнократном износу послодавцима од 180.000,00 динара (из приватног сектора) уз праћење реализације програма 12 месеци. Ова мера се након две године поново налази у ЛАПЗ, и за разлику од НСЗ, нисмо категоризовали лица која се могу на овај начин ангажовати. Одабир фирми ће се спроводити према Инструкцијама НСЗ које важе за конкурсе које спроводе.
4. Право на доделу субвенције за самозапошљавање незапослено лице може да оствари под условом да је: пријављено на евиденцију незапослених Националне службе, завршило обуку за развој предузетништва по плану и програму обуке у организацији Националне службе или друге одговарајуће организације, измирило раније уговорне и друге обавезе према Националној служби, осим за обавезе чија је реализација у току, уколико исте редовно измирује и у дозвољеном оквиру опредељеног износа за де минимис државну помоћ у текућој фискалној години и претходне две фискалне године, у складу са Уредбом о правилима за доделу државне помоћи. Износ субвенције 200.000,00 динара. Одабир и рангирање ће се вршити према Инструкцијама НСЗ. Овим инструкцијама се уређује поступање по захтевима са бизнис планом поднетим за реализацију програма.

1. ПРЕГЛЕД УКУПНИХ ТРОШКОВА И ОБУХВАТ ЛИЦА

Табела: 23. План мера реализације ЛАПЗ-а за 2019. годину са бројем лица и износима

Редни број	НАЗИВ ПРОГРАМА	БРОЈ ЛИЦА	УКУПАН ИЗНОС У ДИН.
1.	Стручна пракса	53	15.183.000,00
2.	Јавни радови	50	6.017.000,00
3.	Субвенције за отварање нових радних места	10	1.800.000,00
4.	Субвенције за самозапошљавање	10	2.000.000,00
УКУПНО:		123	25.000.000,00

2. ФИНАНСИЈСКИ ОКВИР И ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗАПОШЉАВАЊА

Укупан износ за финансирање програма и мера активне политике запошљавања за 2019. годину, које се спроводе кроз ЛАПЗ, износи **25.000.000,00** динара.

Средства су обезбеђена у Одлуци о буџету града Ваљева за 2019. годину, Програм: 3, функција: 490, програмска активност/пројекат: 1501-0002.

3. НОСИОЦИ ПОСЛОВА РЕАЛИЗАЦИЈЕ

За расписивање Јавног позива за предвиђене мере ЛАПЗ-а задужена је Градска управа града Ваљева - Одељење за локални развој, привреду и комуналне послове у сарадњи са Националном службом за запошљавање - Филијала Ваљево.

За пријем, обраду захтева и давање предлога за одлучивање задужена је Национална служба за запошљавање-Филијала Ваљево. За предлоге за доношење одлука, по примљеним захтевима, задужен је Локани савет за запошљавање или Комисија коју решењем постави Градоначелник. Закључивање уговора на основу предлога Савета/Комисије врши Градоначелник и директор Националне службе за запошљавање-Филијала Ваљево.

Административно стручну подршку, праћење, реализацију, контролу, евалуацију и извештавање, врши Национална служба за запошљавање – Филијала Ваљево. Извештај се доставља Одељењу за локални развој, привреду и комуналне послове.

СКРАЋЕНИЦЕ

АПЗ Активна политика запошљавања
АРС Анкета о радној снази
БДП Бруто домаћи производ
ГИЗ Немачка организација за међународну сарадњу
ЕАСЕА Европска агенција за образовање и културу
Euroguidance Европска мрежа за подршку каријерном вођењу и саветовању
ЕУД Делегација Европске уније
ЕСАП Платформа за запошљавање и социјалну политику
ЕУРЕС Европска мрежа јавних служби за запошљавање
ЗВКОВ Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања
ЗУОВ Завод за унапређивање образовања и васпитања
ИПА Инструмент за претприступну помоћ
ЈЛС Јединица локалне самоуправе
ЛАПЗ Локални акциони план запошљавања
МОС Министарство омладине и спорта
МПНТР Министарство просвете, науке и технолошког развоја
МРЗБСП Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
МФ Министарство финансија

НАПЗ Национални акциони план запошљавања
НАЛЕД Национална алијанса за локални економски развој
НЕЕТ Лица која нису запослена и нису у образовању и обуци
НОКС Национални оквир квалификација Србије
НСЗ Национална служба за запошљавање
НСКЗ Национални систем класификације занимања
НСП Новчана социјална помоћ
ОСИ Особа са инвалидитетом
РЗС Републички завод за статистику
РС Република Србија
РСС Регионални савет за сарадњу
СДЦ Швајцарска агенција за развој и сарадњу
СИПРУ Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва
СКГО Стална конференција градова и општина
УИПС Удружење предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање ОСИ

ФООО Функционално основно образовање одраслих
ЦРОСО Централни регистар обавезног социјалног осигурања